

NELA BÁRTOVÁ

Spím, tedy hýbu

10.3. – 24.4.2020

I sleep, therefore I move

Site-specific instalace s názvem Spím, tedy hýbu reaguje na téma pro člověka elementární a v čase přetrvávající. Co se s námi děje během spánku? Lidský mozek ve stavu spánku třídí všechny prožitky z uplynulého dne a poctivě probírá, co v paměti ponechat a co naopak zapomenout. Poté, co usneme, naše tělo přechází do stavu nevědomí, který se v naší paměti může odrazit jako letmý či naopak velmi živý sen. Spánek, jakožto nevědomý stav, do kterého upadáme každý večer a ze kterého se zase ráno probouzíme, je tématem, kterým se věda i umění zabývá po staletí. Přesto naše poznání není úplné. Zatímco se vše kolem nás velmi rychle proměňuje, spánek, jedna ze základních lidských potřeb, která řídí rytmus našeho života, zůstává neměnnou a neovládnutou sférou.

Audiovizuální instalace Spím, tedy hýbu vznikla jako reakce na aktuální problém zrychlování životního stylu, kdy se spánek začíná stávat téměř luxusní komoditou. Přes den s lehkostí vypijeme tři kávy, abychom se vybudili k produktivitě a večer se naopak necháme utlumit práškem na spaní. Místo toho, abychom tělo nechali přirozeně spočinout a naši mysl svobodně plynout v oáze klidu a nevědomí, snažíme se ho kontrolovat. Notoricky známá věta: "Spát můžeš v hrobě." svádí k mylné úvaze, že je spánek ve skutečnosti pouhým přežitkem, který nás odvádí od práce a na který nemáme nárok. Přitom je spánková hygiena naprostou esencí k dobytí životní energie a tedy správného fungování našeho těla.

Autorka Nela Bártová poodkrývá toto téma skrze zpracování dat nasnímaných v laboratoři Fakulty informatiky Masarykovy univerzity. Senzory, umístěné na končetinách i hlavě, zaznamenaly pohyby jejího těla během spánku a pořízen byl také EEG záznam. Z těchto dat Bártová následně nechala vytvořit 3D modely pohybových křivek svého spícího těla. Křivka EEG záznamu byla zpracována do videoprojekce a doplněna skladbou z audio nahrávky, taktéž pořízené během jejího spánku.

Galerie Edikula se tak s touto instalací proměňuje na privátní prostor ložnice s matrací ve svém centru, která slouží zároveň jako jakýsi metaforický sokl a současně je promítací plochou. Spojením audiovizuálních prvků společně s 3D technologií je v rámci instalace zaznamenán jak pohyb fyzický, tak i neurologický. Slovy autorky: "Pohyby jsou to nevědomé a nekontrolované a to je to, co mě na nich zajímá."

NELA BÁRTOVÁ (*1998 Opava) je studentka brněnské FaVU VUT, dříve ateliéru Environmentu a v současnosti navštěvuje Ateliér sochařství 2. Ve svých dílech Bártová zpracovává témata týkající se člověka ve vztahu k přírodě a jeho fungování v současném světě. Téma spánku rozvinula již v několika předešlých pracích, například jako sérii fotografií nazvanou Pomíjivost snění z roku 2017 či v rámci audio nahrávky Na konci chodby je ráno (2019). Instalace Spím, tedy hýbu, je tak jakýmsi vyústěním dlouhodobého zájmu Nely Bártové o toto téma a propojením různých médií, se kterými tvoří. V průřezu její tvorbou se objevují prvky koláže, které využívá v různorodých formách. Pracuje s fotografií a videem, které kombinuje s básněmi i hudbou, čímž vznikají jakési video koláže nebo také zvukové básně. Těmi doplňuje své instalace, či fungují zcela samostatně. Od roku 2015 se Bártová zúčastnila řady výstav jak společných, tak i samostatných, avšak téměř výhradně v Ostravě nebo také v Opavě odkud umělkyně pochází. Výstava v galerii Edikula je pro ni brněnským debutem.

Site-specific installation called "I sleep, therefore I move" reacts to one of the topics that are fundamental for humans and persistent in time. What is happening with our bodies after we fall asleep? The human brain is classifying all the experiences from the past day during sleep. It is a crucial time when it is sorting out what to keep in our memory and what to forget. This state of mind may mirror in the memory like a fleeting dream or just a very vivid one. We are falling into this state of unconsciousness each evening and waking up from it again every morning. Nevertheless, this area is still not explored well enough, neither within the bound of science nor art. Although everything around us is changing so fast, sleep, as one of the elemental human needs that leads the rhythm of our lives, stays a constant and uncontrolled sphere.

Audio-visual installation "I sleep, therefore I move" originated as a reaction to the current issue of speeding up our lifestyle in which sleep is becoming almost a luxurious commodity. Without regrets, we easily drink three coffees during the day to awaken ourselves and to be more productive while in the evening we put ourselves to sleep with a sleeping pill. Instead of letting our bodies to rest naturally and our minds to freely flow in the oasis of unconsciousness, we are trying to control them. There is a notoriously known saying: "You can sleep in the grave." that leads to the wrong reflection, letting us think that in reality, sleep is just an anachronism distracting us from work. Like if it was something we don't have right to. But in fact, sleeping hygiene is the absolute essence for regaining life energy and for the proper functioning of our body.

The artist Nela Bártová is uncovering this topic through the data acquired in the laboratory of the Faculty of Informatics of Masaryk University. Sensors attached both to her body and head recorded the movements of her body during sleep. The artist subsequently used these data to create a 3D model of the curved lines of her sleeping body. Besides that, she also visited the neurology department to acquire EEG record, which she used to create a video projection, completed with audio.

With this installation, Edikula Gallery is transforming into a private space. The mattress, in the centre of this bedroom, serves both as a metaphorical pedestal and as a surface for projection. Through the fusion of audio-visual elements together with 3D technology there are both physical and neurological movements captured in the installation. By the words of the author: "These movements are unconscious and uncontrolled, and that is what I am interested in about them."

NELA BÁRTOVÁ (*1998 Opava) is a student of FaVU VUT in Brno. Formerly she studied in the Atelier of Environment, nowadays in the Atelier of Sculpture 2. Bártová is working mainly with the topics concerning the human in the relationship with nature and the present world. She worked with the problematic of sleep already in some of her previous pieces. For example in the series of photographs called Transcience of dreaming from the year 2017 or in the audio record called At the end of the hallway, there is a morning (2019). Installation I sleep, therefore I move, can be seen as an outcome of her longtime concern with this topic. Bártová is using varying media like photography and video which she combines with poems or music to create some kind of a video collage or acoustic poems. These collages she uses as complements to her installations or they can also work on their own. Since 2015, Bártová joined several exhibitions, either collective ones or independent ones. Until nowadays her pieces were exhibited mostly in Ostrava or Opava, that is her hometown. The exhibition in the Edikula Gallery is her debut in the city of Brno.